

Нові правила реєстрації філій і представництв іноземних компаній в Україні

Вступ

1. Державна реєстрація філій і представництв іноземних компаній
2. Порядок ліквідації філій і представництв
3. Реєстрація й акредитація філій іноземних банків

В

З вересня 2024 року вводиться в дію Закон України від 14.07.2023 р. № 3257-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування діяльності відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави».

Метою даного Закону є створення сприятливого законодавчого поля, яке впорядкує правовий статус відокремлених підрозділів юридичної особи, серед іншого, філій і представництв іноземних неурядових і благодійних організацій, утворених відповідно до законодавства іноземної держави, та сприятиме уніфікації, спрощенню та прискоренню процедур створення та припинення їхньої діяльності на території України.

Закон врегулює питання реєстрації, безпосередньої діяльності та припинення відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, в Україні.

1. Державна реєстрація філій і представництв іноземних компаній в Україні

Реєстрацію представництв і філій іноземних суб'єктів передано від Міністерства економіки України до державних реєстраторів, що значно збільшує кількість реєстраційних відділів, до яких можна звернутися для подачі документів.

Для державної реєстрації створення філій і представництв іноземних компаній необхідно буде подати такі документи державному реєстратору:

- заява про державну реєстрацію створення відокремленого підрозділу (філії або представництва);
- рішення іноземної юридичної особи про створення відокремленого підрозділу, що має містити відомості про найменування відокремленого підрозділу, його місцезнаходження, керівника (зокрема, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) та дату початку виконання повноважень), інформацію про затвердження положення чи іншого установчого документа відокремленого підрозділу;
- рішення Національного банку України про акредитацію – у разі державної реєстрації відокремленого підрозділу іноземного банку;
- документ, що підтверджує реєстрацію іноземної юридичної особи в країні її

- місцезнаходження (витяг із торговельного, банківського, судового реєстру);
- структура власності іноземної юридичної особи, а також документи щодо особи кінцевого бенефіціарного власника. У разі відсутності кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи до заяви про державну реєстрацію вноситься відмітка із зазначенням обґрунтованої причини його відсутності;
 - копія документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство (підданство) особи, яка є кінцевим бенефіціарним власником юридичної особи;
 - положення чи інший установчий документ відокремленого підрозділу юридичної особи, що викладається у письмовій формі, прошивається, нумерується та підписується уповноваженою особою відповідної юридичної особи;
 - документ про сплату адміністративного збору (1 прожитковий мінімум для працездатних осіб, наразі це 3 028 гривень, або 75 доларів США).

Строк розгляду документів для реєстрації відокремлених підрозділів в Україні скорочено до 5 робочих днів. Однак додається вимога про те, що представниками для подання документів для реєстрації можуть бути лише спеціально визначені суб'єкти первинного фінансового моніторингу, які провадять свою діяльність одноособово (нотаріуси, адвокати, аудитори).

2. Порядок ліквідації філій і представництв іноземних компаній

Філія, представництво юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, в Україні ліквідується:

- за рішенням такої юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави;
- за рішенням суду про ліквідацію філії, представництва юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, – за позовом відповідного органу державної влади до юридичної особи, що утворила таку філію, представництво;
- в інших випадках, передбачених законодавством України.

Ліквідація філії та представництва юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, передбачає такі етапи:

- повідомлення державного реєстратора про ліквідацію філії, представництва;
- призначення ліквідаційної комісії, ліквідатора;
- проведення інвентаризації та перевірок у відповідних державних органах;
- розгляду вимог кредиторів та їх задоволення;
- здача документів в архів;
- внесення до єдиного державного реєстру запису про припинення філії або представництва.

Якщо коштів для задоволення вимог кредиторів недостатньо, ліквідаційна комісія реалізує майно філії/представництва. Якщо вартість майна, яким наділена філія/представництво юридичної особи, є недостатньою для задоволення вимог кредиторів, кредитори мають право задовольнити такі вимоги за рахунок іншого майна юридичної особи, утвореної відповідно до

законодавства іноземної держави.

Майно, яким іноземна юридична особа наділила філію/представництво та яке залишилося після задоволення вимог кредиторів (серед іншого, за податками, зборами, єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та іншими коштами, що належить сплатити до державного або місцевого бюджету, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування), передається такій юридичній особі.

3. Правила реєстрація та акредитація філій іноземних банків

Іноземний банк має право на відкриття філії в Україні за таких умов:

- до держави, в якій зареєстровано іноземний банк, відсутні суттєві застереження з боку відповідних міжнародних органів щодо виконання нею міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- банківський нагляд у державі, в якій зареєстровано іноземний банк, з урахуванням отриманої Національним банком України інформації в цілому відповідає Основним принципам ефективного банківського нагляду Базельського комітету з питань банківського нагляду, зокрема в частині забезпечення ефективного нагляду на консолідованій основі;
- законодавство держави, в якій зареєстровано іноземний банк, за оцінкою Національного банку України (НБУ), здійсненою в установленому ним порядку, не містить положень, які можуть перешкоджати/обмежувати взаємодію між НБУ та наглядовими/контролюючими органами такої держави та/або перешкоджати НБУ реадізувати наглядові повноваження щодо такої філії іноземного банку;
- мінімальний розмір приписного капіталу філії на момент її акредитації складає щонайменше 120 мільйонів гривень;
- наявність письмового зобов'язання іноземного банку про безумовне виконання ним зобов'язань, які виникли у зв'язку з діяльністю його філії на території України.

Спочатку іноземний банк повинен пройти акредитацію в НБУ. Для цього необхідно подати такі документи:

- клопотання іноземного банку про відкриття філії зі зазначенням її місцезнаходження на території України;
- документ, що підтверджує державну реєстрацію іноземного банку в державі його походження;
- рішення уповноваженого органу іноземного банку про відкриття філії;
- положення про філію, затверджене уповноваженим органом іноземного банку;
- відомості, що доводять відповідність керівника та головного бухгалтера, головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера, керівника підрозділу внутрішнього аудиту філії іноземного банку вимогам щодо професійної придатності та ділової репутації, встановленим НБУ;
- копія статуту іноземного банку;
- підтверджена незалежним аудитором фінансова звітність іноземного банку за останні 3 роки;
- письмовий дозвіл на відкриття філії іноземного банку в Україні, виданий державним або іншим уповноваженим контролюючим органом держави, в

- якій зареєстровано іноземний банк, або письмове запевнення іноземного банку про відсутність у законодавстві відповідної держави вимог щодо отримання такого дозволу;
- повідомлення уповноваженого наглядового органу іноземної держави про здійснення нагляду за діяльністю іноземного банку;
 - письмове зобов'язання іноземного банку про безумовне виконання своїх зобов'язань, які виникають у зв'язку з діяльністю його філії на території України;
 - документи, що підтверджують внесення коштів у розмірі приписного капіталу філії;
 - копія платіжного документа про внесення плати за акредитацію філії іноземного банку, яку встановлює НБУ;
 - копії внутрішніх положень (їх перелік), що регламентують надання банківських й інших фінансових послуг, визначають порядок здійснення внутрішнього контролю та процедуру управління ризиками;
 - відомості за формою, визначеною НБУ, що дають змогу зробити висновок про наявність організаційної структури та відповідних спеціалістів, необхідних для забезпечення надання банківських й інших фінансових послуг, банківського обладнання, комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, приміщень відповідно до вимог, встановлених НБУ;
 - бізнес-план на 3 роки, складений згідно з вимогами НБУ;
 - документи, визначені НБУ, що дають змогу зробити висновок про ділову репутацію іноземного банку;
 - відомості, визначені НБУ, щодо власників істотної участі в іноземному банку.

Після акредитації іноземний банк повинен підготувати та подати державному реєстратору документи, необхідні для державної реєстрації свого представництва в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, після чого представництво іноземного банку буде внесено до Державного реєстру банків. Такий запис є необхідним для того, щоб представництво іноземного банку могло розпочати свою банківську діяльність в Україні.